

Čtrnáctá Mezinárodní olympiáda v lingvistice

Maisúr (Indie), 25.–29. července 2016

Řešení úloh soutěže jednotlivců

Úloha č. 1. Slova **bete'**, **dai'**, **naung**, **pano**, **sau** a **tama** vyjadřují směr na posledním úseku cesty:

- **bete'** — přes řeku;
- **dai'** — nahoru (na horu);
- **naung** — dolů (z hory);
- **pano** — po rovné cestě;
- **sau** — po proudu řeky;
- **tama** — proti proudu řeky.

Odpovědi:

1. Ve vesnici **Kahangang**: **Lamaoä'** dai' di Palembang.
2. Ve vesnici **Kombeng**: **Lamaoä'** dai' di Palembang.
3. Ve vesnici **Kota**: **Lamaoä'** bete' di Bulung.
4. Ve vesnici **Kota**: **Lamaoä'** sau di Sohongang.
5. Ve vesnici **Palempang**: **Lamaoä'** naung di Bulung.
6. Ve vesnici **Palempang**: **Lamaoä'** sau di Kota.
7. Ve vesnici **Palempang**: **Lamaoä'** naung di Pahihuang.
8. Ve vesnici **Bulung**: **Lamaoä'** tama di Kota.
9. Ve vesnici **Bulung**: **Lamaoä'** naung di Pikung.
10. Ve vesnici **Panampo**: **Lamaoä'** pano di Kota.
11. Ve vesnici **Pikung**: **Lamaoä'** bete' di Bulung.
12. Ve vesnici **Pikung**: **Lamaoä'** tama di Kahangang.
13. Ve vesnici **Pikung**: **Lamaoä'** dai' di Panampo.
14. Ve vesnici **Tamonseng**: **Lamaoä'** bete' di Kahangang.
15. Ve vesnici **Tamonseng**: **Lamaoä'** dai' di Palembang.

Úloha č. 2. Píše se zleva doprava. Slova mohou být zapsána třemi způsoby:

- logogramem;
- sylabogramy;
- logogramem a sylabogramy, které zcela nebo částečně reprezentují znění slova.

n před souhláskou se nikdy nezapíše sylabogramem.

(a)

1. runtiyas 'jelen'	B. JELEN	H. JELEN-ya-s(a)
2. patis 'noha'	E. NOHA-s(a)	U. NOHA
3. harnisas 'pevnost'	J. ha-PEVNOST	O. PEVNOST-ni-s(a)-s(a)
4. iziyanta 'udělali'	F. i-zi-ya-ta	T. i-zi-ya-ta
5. turpis 'chléb'	L. CHLÉB	W. CHLÉB-pi-s(a)
6. tarhunzas 'hrom'	S. HROM-hu-za-s(a)	V. ta-HROM-s(a)
7. hawis 'ovce'	C. ha-wa/wi-s(a)	K. OVCE-ha-wa/wi-s(a)
8. sanawas 'dobrý'	I. s(a)-na-wa/wi-s(a)	Q. DOBRÝ-wa/wi-s(a)
9. nimuwizas 'syn'	M. ni-mu-wa/wi-za-s(a)	Y. ni-SYN-za-s(a)
10. zitis 'muž'	D. MUŽ	N. MUŽ-ti-s(a)
11. piyanti 'dávají'	G. DÁ(VA)T	P. DÁ(VA)T-ya-ti
12. hantawatis 'král'	A. ha-ta-wa/wi-ti-s(a)	X. ha-ta-KRÁL
13. istaris 'ruka'	R. RUKA	Z. i-RUKA-s(a)

(b) 1. — tarhunzas 'hrom'; 2. — nimuwizas 'syn'.

- (c) 1. — **ta**;
2. — **KRÁL (hantawatis)**;
3. — **wa, wi**;
4. — **ta**;
5. — **s(a)**;
6. — **ti, NOHA (patis)**;
7. — **zi, MUŽ (zitis)**.

Úloha č. 3. Pravidla:

- Slovosled: S (O') O V
(S = podmět, O' = nepřímý předmět, O = přímý předmět, V = přísudek).
- podstatné jméno:
 - KOŘEN
 - číslo:
 - * jedn. č.: -∅
 - * mn. č.: $\begin{cases} -i & \text{po souhlásce} \\ -:cci & \text{po samohlásce} \end{cases}$
 - pád:
 - * S: -∅
 - * O', O: $\begin{cases} -:g & \text{po samohlásce} \\ -gi & \text{po sonoře} \\ -ki & \text{po obstruentu} \end{cases}$
- sloveso:
 - čas (přítomný čas **a-**, budoucí čas **bi-**)
 - KOŘEN
 - pro někoho: 'dá(va)t' (první osobě: **de:n**, druhé nebo třetí osobě: **tir**)
předmět:	jedn. č.	mn. č.
O', pokud je	-∅	-ccir (-C > ∅ -ccir)
v ostatních případech O	-∅	-ir
 - čas: minulý čas **-s**, přítomný čas/budoucí čas **-r** (r > d | n __)
 - podmět: 1. os. jedn. č. **-i**, 1. os. mn. č./3. os. jedn. č. **-u**, 3. os. mn. č. **-a**

- (a) 1. **magasi argi ajomirra.**
Zloději nás mlátí.
2. **ay kanarri:g ba:bki alletirsi.**
Spravil jsem dveře (jedn. č.) pro souseda.
3. **hanu tirti:g elirsu.**
Osel našel majitele (mn. č.).
4. **tirti argi kamgi de:ccirsa.**
Majitelé nám dali velblouda.
5. **ay darbadki bija:ndi.**
Koupím kuře.
- (b) 6. *Sousedé dávají náhrdelník majiteli.*
kanarri:cci tirtki beyye:g atirra.
7. *Chlapec pro nás koupil psa.*
jahal argi walgi ja:nde:ccirsu.
8. *Ukradneme ho.*
ar mangi bima:gru.
9. *Majitelé zmlátili zloděje (mn. č.).*
tirti magasi:g jomirsa.
10. *Psi našli kuřata pro zbabělce (jedn. č.).*
wali sarka:ygi darbadi:g eltirsa.

Úloha č. 4.

- (a)
1. gu-na vaala	voda- majitel kánoe	c. <i>kánoe</i>
2. ka'ik	obraz/stín	g. <i>obraz, stín</i>
3. ka'ik-gu	obraz+voda	j. <i>zrcadlo</i>
4. kla-wun	dostat- 1. os. jedn. č.	i. <i>dostal jsem</i>
5. laavu	banán	a. <i>banán</i>
6. laavu-ga vi'	kniha+vidět	n. <i>číst</i>
7. laavu-ga	banán+listy	d. <i>kniha</i>
8. ni'bu	země	o. <i>země</i>
9. ni'bu-na vaala	země- majitel kánoe	h. <i>auto</i>
10. nya-ka'ik	slunce+obraz	l. <i>hodinky</i>
11. vi	oštěp	m. <i>oštěp</i>
12. vi'-wun	vidět- 1. os. jedn. č.	k. <i>viděl jsem</i>
13. walini'ba-na bâk	bílí lidé- majitel prase	b. <i>kráva</i>
14. walini'ba-na gu	bílí lidé- majitel voda	e. <i>sycený nápoj, alkohol</i>
15. walini'ba-na vi	bílí lidé- majitel oštěp	f. <i>puška</i>
- (b)
1. **vaala** — *kánoe*
 2. **gu** — *voda*
 3. **vi'** — *vidět*

Slovo **vaala** je synonymem **guna vaala** 'kánoe'. Pozdější výraz **guna vaala** (doslova 'vodní kánoe') vznikl proto, že se mluvčí jazyka iatmul dověděli o existenci automobilů (a také letadel), a **vaala** postupně začalo rozšiřovat svůj význam.

- (c) 1. *prase* — **bâk**
 2. *banánové listy* \equiv *kniha* — **laavuga** (kvůli podobnosti tvaru a materiálu)
 3. *slunce* — **nya**
 4. *bílí lidé* — **walini'ba**

Úloha č. 5. Slovní tvary v úloze se skládají z kořene a ne více než tří přípon. Každá přípona může způsobit ztrátu předcházející samohlásky:

	majitel	pád	
orální přípony	-p'a -sa	-p'a -t'a	-psa -txi
	vždy způsobují ztrátu samohlásky	způsobují ztrátu samohlásky, pokud patří ona k jiné příponě, ale pokud patří ke kořenu, tak ne	
nazální přípony	-nha, -ma	-na	
	způsobují ztrátu samohlásky, pokud zachovají tu svou, ale pokud ji ztratí, tak ne		

Odpovědi:

- (a) 1. **utnhantxi** — *(je to) v mém domě?*
 2. **yapp'psa** — *také jeho pole*
 3. **yapup'psa** — *také přes pole*
- (b) 4. *naše₁₊₂ skála* — **qaqsa**
 5. *ve tvém rohu* — **chushumna**
 6. *také ve tvém rohu* — **chushmanpsa**
 7. *také z tvého rohu* — **chushumt'psa**
 8. *(je to) z jeskyně?* — **aq'it'txi**
 9. *(je to) dům?* — **utatxi**